

Littafin Yowel da Cocin Adventist na Kwana ta Bakwai na Laodikiya - Lamba Ashirin da Biyar

Jeff Pippenger

2026-01-11

Lamba Ashirin da Biyar

Littafin Joel yana fuskantar da shugabancin cocin Adventist na Kwana Bakwai na Laodikiya da shaidar kara tsanantar tawayensu a cikin tsara huɗu. Waɗannan tsara huɗu kuma an misalta su a cikin Ezekiyel sura ta takwas, inda maza ashirin da biyar na wannan tsara ta huɗu suka rusuna wa rana. A shekara ta 1901, shekaru 13 bayan tawayen 1888, cocin Adventist ta kafa wani kwamiti domin ya jagoranci cocin.

An kafa Kwamitin Zartarwa na Babban Taron farko a lokacin babban sake fasalin da aka yi a Zaman Babban Taro na shekara ta 1901, kuma ya kunshi mambobi 25. Wannan ya kasance gagarumin faɗaɗawa idan aka kwatanta da kwamitin kafin shekara ta 1901, wanda yake da mambobi 13 kacal. Mambobin sun karu a cikin shekaru, amma Yesu kullum yana danganta karshen da farkon. Farkon ya kasance mambobi 25, tare da mutum ɗaya a matsayin jagora, daidai da tsarin da yake a cikin Wuri Mai Tsarki, wanda ya kunshi firistoci 24 da babban firist guda ɗaya.

Yahuda da Majalisar Sanhedrin alamu biyu ne na tawaye a zamanin Almasihu. Sanhedrin yana wakiltar cocin Adventist na kwana bakwai na Laodicea. Shigar Sanhedrin cikin gicciyen Almasihu yana nuna irin rawar da Adventism zai taka a rikicin dokar Lahadi. Sanhedrin—babbar majalisar Yahudawa a Urushalima, wadda ta kunshi manyan firistoci, dattawa, da marubuta, kuma Babban Firist Kayafa ne yake shugabanta—ta taka muhimmiyar rawa a abubuwan da suka kai ga mutuwar Yesu.

Bayan kama Yesu a Getsamani (wanda aka shirya tare da cin amanar Yahuda), aka kai shi gaban Majalisar Sanhedrin da dare a gidan Kayafa. Suka nemi shaida domin su hukunta shi, suna fito da shaidu waɗanda suka zarge shi da sabo da tayar da fitina.

Sa’ad da Kayafa ya tambayi Yesu kai tsaye ko shi ne Almasihu (ko Dan Allah), amsar Yesu ta tabbatarwa, “Kai ne ka faɗa haka,” ta sa babban firist ya ayyana, “Sabo!” Majalisar ta hukunta Shi a matsayin wanda ya cancanci mutuwa. Da yake ba su da ikon aiwatar da hukuncin kisa a karfashin mulkin Roma, sai suka miƙa Yesu ga Pontiyus Bilatus, gwamnan Roma, suna zarginsa da tawaye domin su sami a kashe shi ta hanyar Roma. Ainihin gicciye Yesu kuwa sojojin Roma ne suka aiwatar da shi bisa umarnin Bilatus, amma sai bayan da Bilatus ya miƙa wuya ga matsin lamba daga manyan firistoci da kuma taro (waɗanda suka nemi a kashe Yesu, a kuma saki Barabbas).

“Sa’ad da Kristi yake a kan wannan duniya, duniya ta fifita Barabbas. Kuma a yau duniya da ikkilisiyoyi suna yin irin wannan zaɓi. An sake maimaita al’amuran cin amanar Kristi, ƙin karɓarsa, da gicciye shi, kuma za a sãke maimaita su a kan ma’auni mai girma ƙwarai. Mutane za su cika da halayen maƙiyi, kuma da su ruɗinsa zai sami babban iko. Gwargwadon yadda ake

kin haske, haka za a sami kuskuren fahimta da rashin ganewa. Waɗanda suke kin Kristi kuma suka zaɓi Barabbas suna aiki a ƙarƙashin ruɗi mai hallakarwa. Karkatar da gaskiya da shaidar ƙarya za su ƙaru har su kai ga tawaye a fili. Idan ido mugaye ne, dukan jiki zai cika da duhu. Waɗanda suka ba da ƙaunarsu ga kowane shugaba banda Kristi za su tarar da kansu a ƙarƙashin ikon, a jiki, rai, da ruhu, na wani hauka mai jan hankali ƙwarai, wanda a ƙarƙashin ikonsa rayuka suke kau da kai daga jin gaskiya domin su gaskata ƙarya. An kama su a tarko, an kuma kama su, kuma da kowane aikinsu suna ihu, Ku sake mana Barabbas, amma ku gicciye Kristi.”

“Ko a yanzu ma ana yanke wannan hukunci. Abubuwan da aka aiwatar a kan gicciye ana sake aiwatar da su. A cikin ikkilisiyoyin da suka rabu da gaskiya da adalci, ana bayyana abin da halin ɗan adam zai iya yi kuma zai yi sa’ad da ƙaunar Allah ba ta zama ƙa’ida mai dawwama a cikin rai ba. Ba lalle ba ne mu yi mamakin kome da zai iya faruwa yanzu. Ba lalle ba ne mu yi al’ajabi da kowane irin bunkasar abubuwan ban tsoro. Waɗanda suke tattake dokar Allah a ƙarƙashin ƙafafunsu marasa tsarki suna da ruhu iri ɗaya da mutanen da suka zagi kuma suka ci amanar Yesu suke da shi. Ba tare da wani cizon lamiri ba, za su aikata ayyukan ubansu, Iblis. Za su yi tambayar da ta fito daga leɓunan mayaudarin nan Yahuza, Me za ku ba ni in bashe muku Yesu Almasihu? Ko a yanzu ma ana cin amanar Almasihu a cikin mutumin tsarkakansa.” Review and Herald, January 30, 1900.

Idan nassin da gaske yana nufin abin da yake faɗa, to waɗanda ake bayyana suna “zaɓar Barabbas,” ba za su iya fahimtar abin da nassin yake koyarwa ba. Waɗannan mutanen su ne mutanen da aka ambata a 2 Tassalonikawa waɗanda suke karɓar ruɗu mai ƙarfi, domin ba su ƙaunaci gaskiya ba. Ta faɗi game da waɗanda suke zaɓar Barabbas cewa, “Waɗanda suke ba da ƙaunarsu ga kowane shugaba in ba Almasihu ba za su tsinci kansu a ƙarƙashin iko, cikin jiki, rai, da ruhu, na wani makanta irin ta soyayya da take da irin jan hankali mai ɗauke hankali ƙwarai, har ta wurin ikonta rayuka sukan juya baya daga sauraron gaskiya domin su gaskata ƙarya.” Waɗanda suke zaɓar Barabbas suna ƙarƙashin ikon Shaidan tun kafin alamar gicciye da dokar Lahadi. A cikin wannan yanayi ba zai yiwu su fahimci abin da nassin yake koyarwa ba. Saboda haka za su ba da shawara cewa, “Yanayin da ake ciki sa’ad da Sister White ta rubuta waɗannan kalmomi ya shafi wannan tarihin na musamman ne, ba yanzu ba.” Wataƙila za su ce, “Tana magana ne game da Kiristanci a ma’ana ta gaba ɗaya, kuma wannan ba ya aiki kai tsaye ga Adventist na Bakwai.” Maganar banza.

Hakika, yanayin tarihin da ake ciki a lokacin da ‘Yar’uwa White ta rubuta waɗannan kalmomi a zahiri sharhi ne kan tarihinta na kanta; amma kamar yadda yake game da Yohanna a cikin Ru’ya ta Yohanna, sa’ad da aka gaya wa annabi ya rubuta, ana gaya masa ya rubuta “abubuwan da ka gani, da abubuwan da suke, da abubuwan da za su kasance daga baya.” Sa’ad da annabi ya rubuta abubuwan da suke, a lokaci guda kuma yana rubuta abubuwan da za su kasance.

Shugabancin Adventism yana wakiltuwa ta wurin mutanen nan ashirin da biyar na Ezekiyeɓ, waɗanda kuma a annabce suke daidaitu da mutanen nan ɗari biyu da hamsin da suka tsaya tare da Kora, Datan da Abiram. Haka kuma, masu tawaye na 1888 da Babban Taron Minneapolis Sister White ta bayyana su a matsayin masu maimaita tawayen Kora, Datan da Abiram. Sister White tana

koyarwa kai tsaye cewa sa'ad da mala'ikan Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha takwas ya sauko, ya kuma haskaka duniya da daukakarsa, sai ruwan sama na karshe ya fara.

“Ruwan sama na karshe zai sauko a kan mutanen Allah. Mala'ika mai karfi zai sauko daga sama, kuma dukan duniya za ta haskaka da daukakarsa.” Review and Herald, Afrilu 21, 1891.

'Yar'uwa White tana koyarwa kai tsaye cewa mala'ikan Wahayi sura ta goma sha takwas ya sauko a Babban Taron 1888 tare da sakonnin A. T. Jones da E. J. Waggoner. Sa'ad da take a Taron, tawayen ya rinjaye ta kwari har ta yanke shawarar tattara kayanta ta tafi, amma wani mala'ika ya gaya mata cewa dole ne ta zauna ta rubuta tarihin, gama maimaituwar tawayen Kora ne. Me ya sa mala'ikan ya so a rubuta shi, in ba domin shaida a kwanaki na karshe ba? In kuwa shaida ce domin kwanaki na karshe, me kuma wannan zai iya nufi, in ba cewa ikilisiyar Laodicea ta Adventist masu kiyaye Asabar za ta bi sawun Sanhedrin a lokacin rikicin dokar Lahadi ba, musamman ma tarihin da yake kaiwa zuwa gare shi.

An wakiltar sakon Jones da Waggoner a matsayin “sakon barata ta wurin bangaskiya, a hakika,” “sakon Lawodikeya,” “sakon adalcin Almasihu” da kuma “sakon mala'ika na uku.” 'Yan tawaye sun yi tsayayya da sakon, kuma sun fi ja-gorar Ruhun Annabci da kuma zaɓaɓɓun manzannin taron. 'Yar'uwa White kuma tana koyarwa cewa sa'ad da manyan gine-ginen Birnin New York suka rushe, ta wurin tabawar ikon Allah, to, Ru'ya ta Yohanna 18:1–3 za ta cika. Tun daga 9/11 shugabancin ikkilisiyar Adventist ta Kwana ta Bakwai ta Lawodikeya yana ta maimaita tawayen Kora, tawayen mutanen nan ashirin da biyar na da, tawayen shugabanci a shekara ta 1888 da kuma tawayen Sanhedrin a lokacin da ya gabaci gicciye. Waɗannan mutane ashirin da biyar alama ce da ke wakiltar firistocin Lawiyawa na karya.

Ba-kabila Lawi zai kai shekara ashirin da biyar sa'ad da ya fara yin hidima.

Sai Ubangiji ya yi wa Musa magana, ya ce, Wannan shi ne abin da ya shafi Lawiyawa: daga mai shekara ashirin da biyar zuwa sama za su shiga su yi hidima a cikin aikin alfarwar taro. Amma daga shekara hamsin za su daina yin hidima a cikin aikin ta, ba za su kara yin aiki ba. Sai dai za su yi wa 'yan'uwansu hidima a cikin alfarwar taro, domin su kiyaye abin da aka danka musu, amma ba za su yi wani aiki ba. Haka za ka yi wa Lawiyawa game da abin da aka danka musu. Littafin Lissafi 8:23–26.

Ba-Lawi yana fara hidimarsa yana da shekara ashirin da biyar, kuma yakan yi hidima har shekara ashirin da biyar, har sai ya kai shekara hamsin. Manzoni Alkawari a Malaki sura uku, yana tsarkakewa kuma yana wanke Ba-Lawi a lokacin dokar Lahadi, kamar yadda Ya yi a ranar 22 ga Oktoba, 1844.

Ga shi, zan aiko da manzona, shi kuwa zai shirya hanya a gabana; Ubangiji kuma, wanda kuke nema, zai zo haikalinsa farat daya, har ma manzon alkawari, wanda kuke farin ciki da shi: ga shi, zai zo, in ji Ubangijin runduna.

Amma wa zai iya jure ranar zuwansa? Kuma wa zai tsaya sa'ad da ya bayyana? Gama shi kamar wutar mai tacewa ne, kuma kamar sabulun masu wanki; kuma zai zauna kamar mai tacewa da mai tsarkake azurfa; zai tsarkake 'ya'yan Lawi, ya kuma tsarkake su kamar zinariya

da azurfa, domin su miƙa wa Ubangiji hadaya cikin adalci. Sa'an nan hadayar Yahuza da ta Urushalima za ta zama abin karɓa ga Ubangiji, kamar a zamanin dā, kamar kuma a shekarun dā. Malachi 3:1–4.

Lambar “25” a matsayin alama, ba wai yana wakiltar Balawi mai aminci kaɗai ba ne, amma har da Balawi na ƙarya. Saboda haka, “25” a matsayin alama yana nuna rarrabuwar rukuni biyu na masu bauta, ko masu hikima da marasa hikima ne, ko tumaki da awaki, ko alkama da ciyawar dawa. Lambar ashirin da biyar alama ce ba ta Balawi kaɗai ba, amma kuma daidai wannan muhimmanci alama ce ta rarrabuwar (tsarkakewar) Balawiyawa. Wannan rarrabuwar tana a dokar Lahadi, kuma ita ce ɗaya daga cikin manyan batutuwan Kalmar annabcin Allah. Ya dace cewa sura ta ashirin da biyar ta Matiyu, kawai ci gaba ce ta annabcin Yesu game da ƙarshen duniya a Matiyu sura ta ashirin da huɗu.

Yesu kuwa ya fita, ya tashi daga haikalin; sai almajiransa suka zo wurinsa domin su nuna masagine-ginen haikalin. Amma Yesu ya ce musu, Ba ku ga dukan waɗannan abubuwa ba ne? Hakika, ina gaya muku, ba za a bar dutse ɗaya a kan wani a nan ba, wanda ba za a rushe shi ba. Matiyu 24:1, 2.

Sa'ad da Yesu ya fita daga haikalin, bai ƙara komawa ba har abada. A cikin ayoyin ƙarshe na sura ta ashirin da uku, Yesu ya furta hukunci a kan Sanhedrin, kuma an bayyana wannan hukuncin da “takwas” na kaito, ta haka yana kwaikwayon ƙarya na rayuka takwas a kan jirgin, rana ta takwas ta kaciya, rana ta takwas ta tashin matattu, tsararraki takwas na Ibrahim shekaru 430 da ci gaba. Lambar “takwas” ta jabu tana daidaita da Balebin jabu.

Hakika ina gaya muku, dukan waɗannan abubuwa za su auku a kan wannan tsara.

Ya Urushalima, Urushalima, ke da kike kashe annabawa, kike jifar waɗanda aka aiko zuwa gare ki da duwatsu, sau nawa na so in tattara ‘ya’yanki wuri guda, kamar yadda kaza take tattara ‘ya’yanta ƙarƙashin fikafikanta, amma ba ku yarda ba! Ga shi, an bar muku gidanku kango.

Gama ina gaya muku, ba za ku ƙara ganina ba daga yanzu, sai kun ce, Albarka ta tabbata ga mai zuwa cikin sunan Ubangiji. Matiyu 23:36–39.

Surar Matta ta ashirin da biyu ta ƙare da misali game da ɗaure mugaye su zama damammu, kuma ta ƙare da mu'amala ta ƙarshe tsakanin Almasihu da Yahudawan masu gardama. Sa'an nan a sura ta 24 Ya bar haikalin har abada, yana dakatar da aikinsa domin Isra'ila ta dā. Surar ta ƙare inda ta fara, da furucin cewa an bar musu gidansu a wofe, kuma abin da Ya kira gidan Ubansa sa'ad da Ya fara tsarkake haikalin, yanzu ya zama gidan Yahudawa marar kowa.

A cikin sura ta 24, Yesu zai amsa tambayoyi game da haikali, da hallakarsa mai gabatowa. Hallakar za ta faru ne a cikin wannan tsara ɗin, wadda ita ce tsara ta macizai masu dafi. Ya bar wancan haikali ba zai ƙara dawowa ba, saboda haka annabce-annabcen da ya gabatar suna magana ne ga Isra'ila ta ruhaniya, ba ta zahiri ba. Sa'ad da Almasihu ya bar haikalin wanda shi ne cocin Adventist na Bakwai ta Laodikiya, kamar yadda ya yi da Isra'ila ta dā; a lokaci guda kuma, haikalin ɗan adam na mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu za a haɗa shi da Haikalin Allahntaka har

abada. Sa'ad da Yesu ya bar haikalin Isra'ila ta dā, ya sake mutanensa na alkawari na farko har abada.

Babi na goma sha dāya har zuwa babi na ashirin da biyu na Matiyu shi ne omega na jerin babi na goma sha dāya zuwa na ashirin da biyu a cikin littafin Farawa. Sa'ad da jerin ya fara a Farawa goma sha dāya, hakan kuma yana nuna farkon Babel da alkawarin mutuwa na Babel, wanda ya kai ga cikarsa ta omega a Wahayi sura ta goma sha bakwai, aya ta goma sha dāya, ayar da take daidai tsakiyar ayoyin da suka kunshi babi na goma sha dāya har zuwa na ashirin da biyu. Tsakiyar babi na goma sha dāya zuwa na ashirin da biyu a Farawa, Matiyu da Wahayi kowannensu yana jaddada tuta ko kuma tuta ta jabu. A Farawa kaciya ce, a Matiyu kuwa Bitrus ne da Dutsen da Kristi zai gina ikkilisiyarsa a kai, a Wahayi kuma dabbar jabu ce wadda ta kasance, take yanzu, kuma za ta hau sama, wadda ita ce ta takwas, daga cikin bakwai take, kuma wadda daga nan kuma aka aura wa macijin.

Goma sha dāya da ashirin da biyu alamomi ne da ke nuna haɗuwar Allahntaka da ɗan'adamtaka, wadda ita ce ainihin batun da ake wakilta ta wajen Almasihu yana rubuta dokarsa a kan zukatanmu da hankulanmu. 11 da 22 alamomi ne na alkawarin waɗanda dubu ɗari da arba'in da huɗu. A cikin Matiyu, sura ta ashirin da uku, firistocin karya sun karɓi kaito takwas; a daidai wannan lokacin kuwa, ana shafe firistoci na gaskiya. An tsarkake firistocin na kwanaki bakwai, kuma a rana ta takwas suka fara yin hidima.

Ba a yi hakan ne bisa ga haɗari ba cewa kwanaki bakwai na tsarkakewar firistoci, waɗanda suka kai ga fara hidimarsu a rana ta takwas, sun fara ne a Littafin Lissafi sura takwas aya ta dāya, domin “81” alama ce ta firistoci.

Sai Ubangiji ya yi wa Musa magana, yana cewa, Ka ɗauki Haruna da 'ya'yansa tare da shi, da tufafin, da man shafewa, da ɗan bijimi domin hadayar zunubi, da raguna biyu, da kwandon gurasa marar yisti; kuma ka tattara dukan taro gaba dāya zuwa ƙofar alfarwar taro. Sai Musa ya yi yadda Ubangiji ya umarce shi; aka kuwa tattara taron zuwa ƙofar alfarwar taro. Sai Musa ya ce wa taron, Wannan ne abin da Ubangiji ya umarta a yi. ...

Kuma ba za ku fita daga ƙofar alfarwar taro ba har kwana bakwai su cika, sai kwanakin keɓewarku su ƙare: gama kwana bakwai zai keɓe ku. Kamar yadda ya yi a yau, haka Ubangiji ya umarta a yi, domin a yi muku kafara. Saboda haka za ku zauna a ƙofar alfarwar taro dare da rana har kwana bakwai, ku kiyaye abin da Ubangiji ya umarta, don kada ku mutu: gama haka aka umarce ni. Sai Haruna da 'ya'yansa suka aikata dukan abubuwan da Ubangiji ya umarta ta hannun Musa. Sai ya zama a rana ta takwas, Musa ya kira Haruna da 'ya'yansa, da dattawan Isra'ila; sai ya ce wa Haruna, Ka ɗauki ɗan maraƙi domin hadaya ta zunubi, da rago domin hadaya ta ƙonawa, marasa aibi, ka miƙa su a gaban Ubangiji. ... Sai Musa ya ce, Wannan ne abin da Ubangiji ya umarta ku yi: ɗaukakar Ubangiji kuwa za ta bayyana gare ku. ... Sai Haruna ya ɗaga hannunsa zuwa ga jama'a, ya albarkace su, sannan ya sauko daga miƙa hadayar zunubi, da hadayar ƙonawa, da hadayun salama. Musa da Haruna kuwa suka shiga cikin alfarwar taro, suka fito, suka albarkaci jama'a: sai ɗaukakar Ubangiji ta bayyana ga dukan jama'a. Sai wuta ta fito daga gaban Ubangiji, ta cinye hadayar ƙonawa da kitsen da ke bisa bagaden: da dukan jama'a suka ga haka, sai suka yi ihu, suka fāɗi rubda ciki. Lawiyawa

8:1–5, 33–36; 9:1, 2, 6, 22–24.

Babi na ashirin da uku yana bayyana Lawiyawan jabu waɗanda ake bayyanawa a lokacin da aka hatimce Lawiyawa na gaske. Babi na ashirin da biyu na Matiyu ya kara da cewa babu wani mutum da ya kara yi wa Yesu wata tambaya, sa'an nan a babi na ashirin da uku ya gabatar da kaito takwas, yana bayyana cewa wa'adin gwajin Sanhedrin ya rufe, kuma a sa'an nan ne hukuncin zartarwa zai fara. A babi na ashirin da huɗu, Ya bayyana haikalin a matsayin gidan Yahudawa. Yana da muhimmanci a ga jerin da ke cikin surorin.

Babi na goma sha ɗaya zuwa na ashirin da biyu na littafin Matiyu suna bayyana kammala hatimcewar dubu ɗari da arba'in da huɗu a cikin yanayin alkawarin Allah da zaɓaɓɓen jama'a. Alamar Palmoni ta alfa a babi na goma sha ɗaya, da alamarSa ta omega a babi na ashirin da biyu, suna kara wa labarin da ke cikin waɗannan babi ma'ana.

Babi na ashirin da uku shi ne kafara, wato haɗewar Allahntaka da mutuntaka kamar yadda lamba ashirin da uku take wakilta. Amma babin yana bayani ne game da hukuncin zartarwa a kan ciyawar karya, firistoci jabun, da Lawiyawa na karya. Kowane firist Balawi ne, amma ba kowane Balawi ba ne firist. A cikin zuriyar Lawi, jinin zuriyar Haruna kaɗai ne ya cancanci firistanci. Littafi Mai Tsarki ya bayyana cewa Lawiyawa za su fara yin hidima suna da shekaru ashirin da biyar, amma 'ya'yan Kohat za su yi hidima suna da shekaru talatin.

Sai Ubangiji ya yi magana da Musa da Haruna, yana cewa, Ku kiɗiddige zuriyar Kohatawa daga cikin zuriyar Lawiyawa, bisa ga iyalansu, bisa ga gidajen kakanninsu, Daga mai shekara talatin zuwa sama har zuwa mai shekara hamsin, dukan waɗanda suke shiga hidima, domin su yi aikin alfarwa ta taro. Littafin Lissafi 4:1–3.

Lambar “30” yana wakiltar firistoci waɗanda suke cikin zuriyar jinin Kohat, wanda shi ne ɗan Lawi, kuma ɗan Kohat kuwa shi ne Amram, wanda shi ne mahaifin Haruna. Lawi yana nufin “haɗe ko manne ga Allah.” Kohat yana nufin “waɗanda aka taru kewaye da gabansa.” Amram yana nufin “mutane maɗaukaka,” Haruna kuma yana nufin “mai ɗaukar haske ko mai shiga tsakani maɗaukaki.” Tare, suna bin didigin wani motsi daga Bahar Maliya zuwa Sinai, ta haka suna misalta alkawari tsakanin Allah da dubu ɗari da arba'in da huɗu, waɗanda su ne haikalin ɗan Adam da yake haɗuwa da haikalin Allahntaka, sa'ad da Almasihu ya miƙa hannunsa a karo na biyu domin ya tattara saura mutanensa zuwa cikin Wuri Mai Tsarkinsa, inda daga nan kuma ya daga su ya ɗaukaka su yayin da ake haskaka su da Babban Firist na Sama, kamar yadda ya haskaka Shadrak, Meshak da Abednego.

Lambar “30” yana wakiltar wani zamani na shiri ga firistoci, kuma 25, a matsayin shekarun Lawiyawa, za a shafe shi zuwa ga 30, layi bisa layi, domin kowane firist Ba-Lawi ne, amma ba kowane Ba-Lawi ba ne firist. Talatin yana wakiltar lokacin shiri wanda ya fara a shekara ta 1989, a lokacin ƙarshe, kuma yana ƙarewa a dokar Lahadi a Amurka. Lambar ashirin da biyar, a matsayin alamar Lawiyawa, ita ma alama ce ta rarrabewa tsakanin rukuni biyu, kuma dangane da firistoci tana bayyana wani rarrabewa. Ashirin da biyar yana nuna rarrabewar Lawiyawa da na jabu masu kama da Lawiyawa a dokar Lahadi, kuma a cikin mahallin sahihan firistoci da sahihan Lawiyawa, ita ma tana kafa bambanci, duk da haka, ba rarrabewa ta mummunar ma'ana ba ce, kamar yadda

yake ga na jabu masu kama da Lawiyawa.

Kohat yana ɗaya daga cikin manyan rassan Lawiyawa uku (tare da Gershon da Merari). Layin firistoci ya fito ne musamman ta wurin Haruna, zuriyar Kohat. Haruna shi ne zuriyar Lawi ta karni na huɗu, kuma gata ta firistanci an takaita ta ga zuriyarsa maza a cikin wannan reshen Kohat. Kohatiyawa gaba ɗaya (dukan zuriyar Kohat) suna da ɗaukakar ɗaukar abubuwa mafi tsarki, amma layin Haruna kaɗai ne yake da ikon aiwatar da ayyukan firistanci a bagade da cikin Wuri Mai Tsarki. Haruna yana wakiltar wannan karni na huɗu ɗin nan kamar “tsofaffi” na Yowel, ko kuwa “dattawan ɗa” a Ezekiyel sura ta takwas, waɗanda suke rusuna wa rana.

Tsarin rukunoni 24 masu juyawa-juyi na firistoci (haka kuma ga Lawiyawa waɗanda ba firistoci ba, a ayyukan taimako kamar mawafa da masu tsaron kofofi) Sarki Dawuda ne ya kafa. Dawuda ya tsara zuriyar Haruna zuwa rukunoni 24 domin su yi hidima bisa juyawa-juyi (1 Tarihi 24:1–19). Dawuda, tare da taimakon firistoci Zadok (daga zuriyar Ele’azara) da Ahimelek (daga zuriyar Itamar), ya raba su zuwa ƙungiyoyi 24 (16 daga mafi girman gidan Ele’azara, 8 kuma daga na Itamar). An jefa kuri’u domin a tantance jerin hidimarsu.

Kowace ƙungiya tana yi wa aiki har tsawon mako guda (daga Asabar zuwa Asabar), sau biyu a shekara, ban da cewa dukan ƙungiyoyi suna yin aiki tare a lokacin manyan bukukuwa (Ketarewa, Fentikos, Bukkoki). Haka nan Dawuda ya tsara Lawiyawa waɗanda ba firistoci ba zuwa ƙungiyoyi 24 domin kiɗa, tsaron kofofi, da sauransu (1 Tarihi 23–26). An aiwatar da wannan tsari a ƙarƙashin Sulemanu (2 Tarihi 8:14), kuma ya ci gaba har zuwa zamanin Haikali na Biyu. Zakariya, mahaifin Yohanna Mai Baftisma, yana cikin ƙungiyar Abiya—Luka 1:5; 1 Tarihi 24:10. An zaɓi tsarin ƙungiyoyi 24 na firistoci ta wurin kuri’a, kuma Zakariya yana cikin ƙungiyar Abiya, wanda daga cikin ƙungiyoyi ashirin da huɗu, yake wakiltar ƙungiya ta “takwas.” Zakariya na nufin “Allah yana tunawa,” sunan mahaifinsa kuma, Abiya, na nufin “Allah ne mahaifina.”

Uba na samaniya ya tuna da alkawarinsa na tayar da wani manzo wanda zai shirya hanya domin Almasihu. Amma Zakariya kuma yana daidaita da dokar Lahadi, gama a can ne Asabar, ranar da ya kamata mutane su rika tunawa da ita kullum—ta zama gwaji na ƙarshe. Zakariya yana wakiltar wani firist, daga rukunin Abiya, wanda shi ne rukuni na “takwas”. Zakariya bai gaskata saƙon mala’ikan ba, aka kuma mai da shi kurma, har zuwa haihuwar ɗansa Yohanna. Sa’ad da aka haifi Yohanna, Zakariya ya shiga cikin tattaunawar game da sunan Yohanna, sa’an nan kuma ya yi magana. Maganar annabci ta kwanaki na ƙarshe ita ce lokacin da Amurka ta yi magana kamar maciji.

Sai ya zama, a rana ta takwas suka zo domin su yi wa yaron kaciya; sai suka kira shi Zakariya, bisa ga sunan ubansa. Amma uwarsa ta amsa ta ce, A’a; za a kira shi Yohanna. Sai suka ce mata, Babu ko ɗaya a cikin danginku da ake kira da wannan suna. Sai suka yi wa ubansa ishara, su ji yadda yake so a kira shi. Sai ya nemi allon rubutu, ya rubuta, yana cewa, Sunansa Yohanna ne. Sai dukansu suka yi mamaki. Nan da nan kuwa bakinsa ya buɗe, harshensa kuma ya sake, sai ya yi magana, yana yabon Allah. Luka 1:59–64.

Yahaya Mai Baftisma na cikin rukuni na takwas na Abiya, kamar yadda mahaifinsa ma yake. A lokacin kaciyarsa, a rana ta takwas an canja sunansa. Yahaya Mai Baftisma yana wakiltar waɗanda

firistoci ne, na tsara ta huɗu, waɗanda suke cikin dangantakar alkawari da Allah, wanda yake canja sunansu (daga Laodikiya zuwa Filadelfiya), yana hatimce su da alamar alkawari, sa'ad da Amurka ta yi magana kamar maciji.

Mu ne haikalin Allah. Layukan annabci da suke magana ga haikalin suna magana ne ga maza da mata a matsayin mutane ɗaiɗaiku, haka kuma a matsayin ƙungiya, gama iƙkilisiyar Allah ma haikali ce. Kuma tabbatacce akwai haikali na sama, kuma Kristi ne yake gina haikalin Ubangiji. Shi ne yake aza harsashi kuma yake ɗora dutsen ƙarshe a kan haikalin. Dangane da lamba “25” a matsayin alama, 25 tana wakiltar Lawiyawa, waɗanda aka tsarkake (aka ware) daga Lawiyawan ƙarya a Malaki sura ta uku, kuma waɗanda kuma aka tsabtace a wannan nassi ɗin. A Ezekiyeɓ surori 40 zuwa 48 an bayyana wani haikali na alama da cikakken bayani sosai. Ruwan rai yana fitowa daga wannan haikali ya kuma cika duniya.

“Abin al’ajabi ne aikin da Allah yake nufin cikawa ta wurin bayinsa, domin a ɗaukaka sunansa. Allah ya mai da Yusufu maɓuɓɓugar rai ga al’ummar Masar. Ta wurin Yusufu aka kiyaye ran dukan wannan jama’a. Ta wurin Daniyeɓ kuma Allah ya ceci ran dukan masu hikimar Babila. Waɗannan kuɓututtuka kuma sun kasance kamar darussa na zahiri; sun bayyana wa mutane albarkatun ruhaniya da aka miƙa musu ta wurin dangantaka da Allahn da Yusufu da Daniyeɓ suka bauta wa. Haka kuma ta wurin mutanensa a yau Allah yana nufin kawo albarka ga duniya. Kowane ma’aikaci wanda Kristi yake zaune a zuciyarsa, kowane wanda zai bayyana ƙaunarsa ga duniya, ma’aikaci ne tare da Allah domin albarkar ’yan Adam. Yayin da yake karɓa daga Mai Ceto alheri domin ya ba waɗansu, daga dukan zamansa kwararar rai na ruhaniya tana gudana. Kristi ya zo a matsayin Babban Likita domin ya warkar da raunukan da zunubi ya jawo cikin iyalin ’yan Adam; kuma Ruhunsa, yana aiki ta wurin bayinsa, yana ba wa mutane masu shan wahala, waɗanda zunubi ya jikkata, wani babban ikon warkarwa mai tasiri ga jiki da rai. “A wannan rana,” in ji Nassosi, “za a buɗe wani maɓuɓɓuga ga gidan Dawuda da ga mazaunan Urushalima domin zunubi da kuma ƙazanta.” Zakariya 13:1. Ruwan wannan maɓuɓɓugar yana ɗauke da halayen magani waɗanda za su warkar da nakasassu na jiki da na ruhu.”

“Daga wannan marɓmari ne babban kogin da aka gani a cikin wahayin Ezekiyeɓ yake gudana. ‘Waɗannan ruwaye suna fitowa zuwa ƙasar gabas, su gangara zuwa jejin, su shiga cikin teku: sa’an nan da aka kai su cikin teku, ruwan zai warke. Kuma zai zama, dukan abin da yake da rai, mai motsi, duk inda koguna za su kai, zai rayu.... Kuma a bakin kogin, a gefensa, a wannan ɓangare da wancan ɓangare, za su yi girma dukan itatuwan abinci, waɗanda ganyensu ba zai bushe ba, haka kuma ’ya’yansu ba za su ƙare ba: za su ba da sabon ’ya’ya bisa ga watanninsu, domin ruwansu sun fito ne daga Wuri Mai Tsarki: kuma ’ya’yansa za su zama domin abinci, ganyensa kuma domin magani.’ Ezekiyeɓ 47:8–12.” Shaidu, juzu’i na 6, 227.

Haikalin Ezekiyeɓ alama ce ta annabci ta mafi ɗaukakar irin ta, kuma a cikin Wahayi sura ta goma sha ɗaya, an umarci Yohanna ya auna haikalin, amma ya bar farfajiyar waje. Sa’ad da muka yi wannan abu ɗin ga haikalin Ezekiyeɓ, sai mu ga cewa lambobi biyu da suka fi fice a cikin ma’aunan haikalin suna wakiltar firistoci. Kamu 50 shi ne lamba mafi fitowa fili, kuma an maimaita shi sau 11 a matsayin cikakken tsawon kowane ginin ƙofa (Ezekiyeɓ 40:15, 21, 25, 29, 33, 36, da sauransu). An kuma yi amfani da 50 ga wasu tsawon bango da ɗakuna (42:7–8). Yana

fayyace cikakkiyar hanyar wucewa ta kofa daga bakin kofa na waje zuwa bakin kofa na ciki.

Kubit 25 shi ne na biyu mafi fitowa fili kwarai. An maimaita shi sau 10 a matsayin fāḍi da nisan rukunin kofofi (Ezekiyel 40:13, 21, 25, 29, 30, 33, 36). A haɗe, 50 da 25 suna samar da daidaitattun siffofin murabba'i masu kusurwa huɗu na 50 da 25 ga manyan kofofi shida. Wannan haɗin 50 da 25 ne ya fi rinjayar bayanin ginin kofofin da suke kaiwa zuwa sassan ciki. Babu wata irin haɗaka dabam da ake maimaitawa da irin wannan tsari mai ka'ida akai-akai a cikin ginin haikalin kansa.

Lawiyawa sun shiga hidima mai aiki tun suna da shekara 25 (Lissafi 8:24: “daga mai shekara ashirin da biyar zuwa sama za su shiga su yi aikin hidima”). Sun yi hidima har zuwa shekara 50 (Lissafi 4:3, 39, 43; 8:25: “har zuwa shekara hamsin”). Wannan ya ba da daidai shekaru 25 na hidima mai aiki ($50 - 25 = 25$).

Saboda haka, tsawon shekaru 25 na hidimar Lawiyawa yana bayyana kai tsaye a cikin ma'aunan kubit 25 da 50 da suka mamaye kofofi da ginin haikalin—wurin nan da kansa inda Lawiyawa suka yi hidima. Muhimman ma'aunan haikalin Ezekiyel, wato haikalin ikilisiya mai nasara da na dubu ɗari da arba'in da huɗu, an tsara su ta fuskar gine-gine a cikin haikalin nan da kansa inda za su yi hidima; DAIDAI KAMAR yadda chromosomes arba'in da shida suke a gina a cikin haikalin nan da kansa inda mutanen Allah za su yi hidima. Palmoni ya aza sa hannunsa a kan haikalin mutum ɗaya-daya da kuma haikalin jiki na gama-gari wanda zai zama amaryarsa.

Za mu ci gaba da waɗannan layukan a talafi na gaba.

“Waɗanda suke a matsayi na alhaki kada su rungumi ka'idodin duniya na son kai da shagalin kai da almubazzaranci, domin ba za su iya ɗaukarsa ba; kuma ko da za su iya, ka'idodin irin na Almasihu ba za su yarda da haka ba. Akwai bukatar a ba da koyarwa mai yawa. ‘Wa zai koyar da sani? wa kuma zai sa ya fahimci koyarwa? su ne waɗanda aka yaye daga nono, aka kuma janye su daga kirji. Gama dole ne umarni ya zama bisa umarni, umarni bisa umarni; layi bisa layi, layi bisa layi; kaɗan a nan, kaɗan a can.’ Haka kuma kalmar Ubangiji ya kamata a gabatar da ita cikin haɗuri a gaban yara, kuma a ci gaba da riƙe ta a gabansu, ta wurin iyaye masu gaskata kalmar Allah. ‘Gama da lebba masu tuntube da kuma wani harshe zai yi magana da wannan jama'a. Waɗanda ya ce musu, Wannan ne hutun da za ku sa gajiyayyu su huta; wannan kuma shi ne wartsakewa: duk da haka ba su so su ji. Amma kalmar Ubangiji ta kasance a gare su umarni bisa umarni, umarni bisa umarni; layi bisa layi, layi bisa layi; kaɗan a nan, kaɗan a can; domin su tafi, su fāḍi da baya, a karya su, a kama su da tarko, a kuma cefke su.’ Don me?—saboda ba su kula da kalmar Ubangiji da ta zo musu ba.

“Wannan yana nufin waɗanda ba su karɓi koyarwa ba, amma suka riƙe hikimarsu ta kansu kwarai, kuma suka zaɓi su yi aiki da kansu bisa ga tunaninsu na kansu. Ubangiji yana ba irin waɗannan gwaji, domin ko dai su ɗauki matsayinsu su bi shawararsa, ko kuwa su ƙi su yi bisa ga tunaninsu na kansu, sa'an nan Ubangiji zai bar su ga tabbataccen sakamakon hakan. A cikin dukan hanyoyinmu, a cikin dukan hidimarmu ga Allah, yana magana da mu yana cewa, ‘Ka ba Ni zuciyarka.’ Ruhun biyayya da sauƙin koyarwa ne Allah yake so. Abin da yake ba addu'a ɗaukakarta shi ne gaskiyar cewa ana furta ta ne daga ƙaunatacciyar zuciyar mai biyayya.”

“Allah yana bukatar wasu abubuwa daga mutanensa; idan suka ce, Ba zan ba da zuciyata in aikata wannan abu ba, Ubangiji yakan bar su su ci gaba cikin abin da suke zato hikima ce a ganinsu ba tare da hikimar sama ba, har sai wannan nassi [Ishaya 28:13] ya cika. Ba za ku ce ba, Zan bi shiriyar Ubangiji har zuwa wani matsayi da ya dace da fahimtata, sa’an nan kuma ku nace ga ra’ayoyinku na kanku, kuna ƙin a siffanta ku bisa kamannin Ubangiji. Bari a yi tambayar, Shin wannan nufin Ubangiji ne? ba, Shin wannan ra’ayi ko hukuncin — ne?”
Testimonies to Ministers, 419.